

Ігор БРИНДАК

У свій час в нашому часописі була стаття про фільм італійського режисера Джакомо Батіато «Кароль – людина, яка стала папою» (Див. З любов'ю у світ, № 9 2007). У 2006 році цей же режисер зняв продовження під назвою: «Кароль – папа, який залишився людиною». Про нього і піде мова у даній публікації. Як і попередня стрічка, цей фільм розповідає про життя папи святого Івана Павла II, який до обрання на Петровий Престіл називався Кароль Войтила. Події у фільмі розпочинаються із преміційної (першої урочистої) месси Івана Павла II і закінчується його блаженною кончиною, яка мала місце 2 квітня 2005 року.

За двохтисячолітню історію Церкви тільки три римські понтифіки були названі «Великими»: це Лев I (Великий), Григорій I (Великий) і Іван Павло II (Великий). Двоє з яких жили в I тисячолітті, а в другому тисячолітті, був тільки один – Іван Павло II. І це людина, яка жила ще зовсім недавно. А у 2001 році відвідувала нашу державу і багато хто з читачів мав нагоду його бачити.

В чому ж була велич слов'янського папи? Якраз переглядаючи фільм Джакомо Батіато ми маємо можливість це зрозуміти.

Отож, 1978 рік. У розпалі холодна війна. Світ поділений на дві зони впливу: проамериканську і прорадянську. У прорадянській зоні, як і загалом у комуністичних країнах, мали місце переслідування за релігійні та політичні переконання. Варто нагадати, що і наша Греко-Католицька Церква перебувала в катакомбах. А ще існували країни, так званого «третього світу», де періодично вибухали революції та громадянські війни. І де тільки верхівка користувалася всіма благами, а більшість населення жило за межею бідності. Багато людей було переконано, що це протистояння переросте у Третю Світову війну. Однак, у той же час, всі розуміли, що якщо та війна вибухне, то переможців у ній не буде.

На фоні такого протистояння світ раптово облітає звістка: 16 жовтня 1978 року був обраний на Апостольський Престіл Іван Павло II – папа, який прибув із-за «залізної завіси».

Всім стало зрозуміло, що почнуться серйозні зміни у Церкві і у світі. А ще більше викликала цікавість проповідь, яку сказав слов'янський папа на своїй преміційній месі. Там, зокрема, були такі слова: «Не бійтеся відкрити ваші серця Господеві».

У фільмі гарно показано, як зустріли вістку про нового папу та його заклик такі великі подвижники того часу, як: Мати Тереза з Калькутти, архієпископ Сан-Сальвадору Оскар Ромеро, польський священник Єжи Попелюшко (На даний час всі ці особи прославлені Церквою). І в той же час, як занепокоїлися цим вибором у Кремлі. Люди з різних моральних полюсів зрозуміли, що з новим папою розпочинається нова сторінка в історії. І ані одні, ані другі не помилилися, бо саме в часі понтифікату Івана Павла II сталися такі зміни, яких ніхто не передбачав: упала «залізна завіса», країни Східної Європи звільнилися від комунізму, розпався Радянський Союз, виникли нові незалежні держави; великі зміни настали і в країнах третього світу.

Дехто з читачів запитав: «а чи дійсно до того спричинився Іван Павло II? А чи це часом не приписування йому недійсних заслуг?» Ось що сказав з цього приводу в інтерв'ю італійському часопису «La stampa» останній президент Радянського Союзу Михайл Горбачов: «Все, що сталося у Східній Європі за останні роки не було б можливим без цього папи і без цієї надзвичайно важливої ролі, в тому числі і політичної, яку він відіграв на світовій арені» (Цит за: Тед Шульц. Иоан Павел II. – Минск. Попурі. 2000 – С. 504 (інтерв'ю «La stampa» було опубліковано 3. 03. 1992 року)). Хочу нагадати, що так як Горбачов був найвищим керівником СРСР, то мав доступ до всіх секретів, тому знав, як справи виглядали в дійсності. Але навіть без слів останнього президента ця ненависть, яку до сьогоднішнього дня мають до слов'янського папи різного роду великодержавні російські шовіністи, або їх симпатики показує, що таки Іван Павло II зробив тріщину в моноліті червоної імперії.

Чому цей фільм так дивно названий? Адже є зрозумілим, що кожен римський папа залишається людиною, коли обіймає Апостольський Престіл? Але у назві даної стрічки, слово «Людина» вживається в набагато ширшому значенні, ніж просто біологічному. Тобто, творці фільму хотіли показати, що не зважаючи ані на високу церковну посаду, ані всесвітню популярність, Іван Павло II не втратив духа смирення. Він прекрасно розумів, що головне джерело всіх його досягнень є в Бозі. Тому так багато часу присвячував молитві. (часами – 5 – 6 годин на добу), а також не забував про інших людей у цілому світі, в першу чергу страждаючих і переслідуваних. Все це дуже гарно показано у фільмі, зокрема, як папа зупиняє авто, щоб поблагословити селян, які працюють на мексиканських плантаціях, вітається за руку з прокаженими у закладах Матері Терези, влаштовує аудієнцію для дітей, відвідує у в'язниці терориста Алі Агджу, який намагався папу вбити і т.д. Все це реальні факти з його біографії.

Про один випадок, який у фільмі не показаний, варто згадати окремо, бо вона стосується нашої ситуації. Живе на даний час у Старосамбірському районі випускник Дрогобицької духовної семінарії Василь Цап. У 2001 році він лежав в одній з Львівських лікарень із важкою хворобою серця. Потрібна була термінова операція серця, але вчасно зібрати кошти на лікування родина не встигала. Якраз тоді відбувався візит в нашу державу слов'янського папи. Дізнавшись якимось чином про ситуацію з паном Василем, папа Іван Павло II оплатив лікування, завдяки чому цей чоловік живе і досі. Автор цих рядків з ним особисто знайомий і з його дозволу описав дану історію. Хтось подумає, що папа оплатив операцію тільки тому, що недужий був семінаристом, проте, в духовну семінарію Василь Цап поступив лише у 2005 році. До речі, він був не єдиним, кому під час свого візиту в Україну понтифік оплатив лікування. А скільки ще таких людей було по цілому світі? А ще варто нагадати, що у Ватикані, за розпорядженням папи було збудовано дім для безпритульних. Ось таким чоловіком був святий Іван Павло II. Його

цікавила не тільки доля людства загалом, але кожної людини зокрема. Повернімося до того, що сказав Великий папа під час своєї преміційної меси: «Не бійтеся відкрити ваші серця Господеві». Цей його заклик обійшов увесь світ і люди, які йому повірили змогли здійснити великі звершення, часто навіть без зброї. Цей заклик є актуальним і у наш час. Прислухаймось до нього і також зможемо здійснити великі зміни.

Ігор БРИНДАК. «Не бійтеся відкрити ваші серця Господеві!» // "З любов'ю у світ" № 10
2017